

Sygn. akt V CSK 458/19

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa E. Z. i J. Z.
przeciwko Syndykowi masy upadłości A. Z.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 stycznia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 lutego 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje adwokat M. K. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w W. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 5.400,- (pięć tysięcy czterysta) powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodom E. Z. i J. Z. w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powodowie E. i J. Z. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 14 lutego 2019 r., którym oddalono apelację od wyroku Sądu Okręgowego we W. z dnia 7 marca 2018 r., oddalającego powództwo przeciwko syndykowi masy upadłości A. Z. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających realizację wskazanych funkcji. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy w złożonej skardze kasacyjnej wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania jeżeli ten wymóg jest spełniony przynajmniej w odniesieniu do jednej z nich. Dopuszczenie oraz rozpoznanie skargi kasacyjnej jest bowiem uzasadnione ustrojowo i procesowo jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej cele. W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który umożliwiać ma ocenę, czy w danym przypadku zachodzą wskazane przyczyny. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

Powodowie oparli skargę na przyczynie wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sformułowane w formie pytania: *Czy w sprawie z powództwa o nakazanie złożenia oświadczenia woli przenoszącego własność nieruchomości na rzecz darczyńcy na podstawie oświadczenia o odwołaniu darowizny z uwagi na rażąca*

niewdzięczność sąd powinien opierać się wyłącznie na okolicznościach zaistniałych najpóźniej w chwili złożenia oświadczenia, czy też brać pod uwagę zachowanie pozwanej mające miejsce po złożeniu oświadczenia.

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 - nie publ.). Wątpliwości muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy przedstawionym w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy jednak postawić w sposób tak ogólny i abstrakcyjny, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 - nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości, a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, w tym również zajęcia przez samego skarżącego stanowiska. Zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wypowiedział się w danej kwestii bądź wykazania, że zachodzą przyczyny uzasadniające zmianę stanowiska (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Zagadnienie prawne sformułowane przez skarżących nie spełnia powyższych wymagań. Oparto je na założeniu, że Sąd drugiej instancji nie przeanalizował wszystkich okoliczności mogących mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, ograniczając się do oceny okoliczności faktycznych mających miejsce przed złożeniem przez powodów oświadczenia o odwołaniu darowizny. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem okoliczności późniejsze nie mają

znaczenia i nie mogą sanować wcześniejszego bezpodstawnego odwołania darowizny, bowiem relewantne są tylko fakty dotyczące zachowań w okresie pomiędzy dokonaniem a odwołaniem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 października 1999 r., II CKN 528/98). Odnosząc się do uzasadnienia odmowy uznania drugiego oświadczenia o odwołaniu darowizny za oparte na uzasadnionych podstawach przypomnieć należy, że Sąd ustalił obopólny brak kontaktów po dniu 3 listopada 2015 r. W sytuacji nasilonego konfliktu i toczącego się postępowania sądowego taka postawa obdarowanej nie może być uznana za przesłankę wystarczającą do stwierdzenia rażącej niewdzięczności po jej stronie.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu orzekł na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.